

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Naschrift Hendrik Kaptein (op R. Korver, "De 'rat' in schaapskieren als hoeder der ethiek")

Kaptein, H.J.R.

Citation

Kaptein, H. J. R. (2007). Naschrift Hendrik Kaptein (op R. Korver, "De 'rat' in schaapskieren als hoeder der ethiek"). *Mr. Magazine Voor Juristen*, 2007(2), 11-11. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/14115>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/14115>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Mr.-stelling

Verordening op de publiciteit terecht afgeschaft

Driekwart van de bezoekers aan de Mr.-website is het eens met de stelling dat het strafrecht harder, sneller, kaler en minder goed wordt. Dit blijkt uit de resultaten van de stemming over de stelling die maandelijks op de website wordt gepubliceerd. Een kleine 20 procent vindt het vreemd dat dit gegeven ontbreekt in de rapportage van de commissie-Deetman. Slechts tien procent stemde op "Inderdaad, maar wacht maar tot Aleid minister is", doelend op de kans dat PvdA'er Aleid Wolfson de nieuwe minister van justitie wordt.

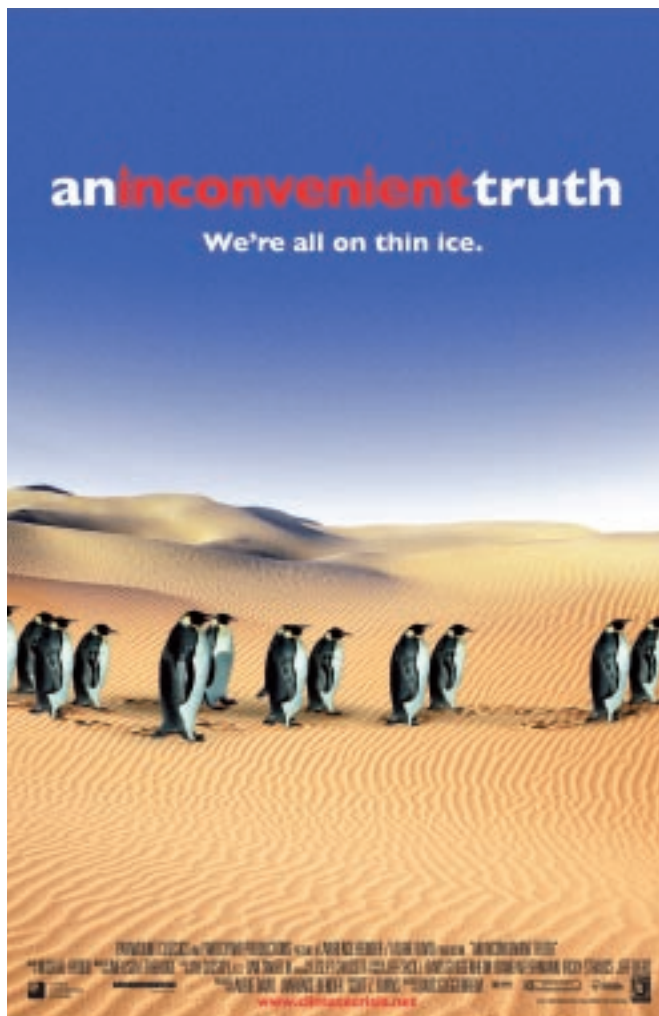
De stelling luidde: Rechters vinden het strafrecht "harder, sneller, kaler en minder goed" (onderzoek in opdracht van de Utrechtse rechtbank). De uitslag:

De nieuwe stelling luidt: Het is terecht dat de NovA de Verordening op de publiciteit afschaft.

- Inderdaad, stelde toch al niets meer voor
- O wee! O wee!
Amerikaanse toestanden
- Welke verordening?

Stem op www.mr-online.nl

Advocaat voor het klimaat

Maastricht is geheel in de ban van de film *An Inconvenient Truth* van voormalig Amerikaans presidentskandidaat Al Gore. De veroorzaker is advocaat mr. Roger Cox. Vanaf 25 januari konden alle Maastrichtenaren drie weken lang gratis naar deze film. De rekening wordt betaald door het kantoor van Cox, Paulussen Advocaten, eveneens uit Maastricht. De film gaat over de effecten van de opwarming van de aarde. Cox en diens collega's zagen de documentaire en raakten zo onder de indruk, dat ze de directie van filmhuis Lumière vroegen de film langer en gratis in roulatie te houden. Het sponsorbudget dat Paulussen Advocaten normaal gesproken in goede doelen steekt, zoals de restauratie van een kerk, werd voor een deel aangewend om de filmkaartjes van de Maastrichtenaren te betalen. En dat werd een fors deel, want het initiatief werd een doorslaand succes. Alle voorstellingen waren gedurende deze drie weken 'uitverkocht'.

Notariële piketpaaltjes

De marktwerking binnen het notariaat is deels mislukt. En, sterker nog, de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft het allemaal voorspeld. Uit cijfers van het CBS blijkt dat de tarieven voor onroerendgoedtransacties met acht procent zijn gedaald, tegelijkertijd stegen in de familiepraktijk (testamenten) de tarieven met twaalf procent.

Directeur mr. Pieter Kole van de KNB is er heel duidelijk over: "We hebben hier jaren voor gewaarschuwd. Tot voor de liberaliseringsoperatie konden notarissen de familiepraktijk 'subsidiëren' met inkomsten uit de onroerendgoedpraktijk. Dat is nu niet meer mogelijk. En we hebben iedereen daarvoor gewaarschuwd. Dus al die opgewonden reacties op dit nieuws omschrijf ik als krokodillentranen." Vooral particulieren worden getroffen door deze ontwikkeling. Het probleem daarbij is volgens Kole dat de meeste mensen niet in staat zijn te beoordelen welke kwaliteitsverschillen er voorkomen in de dienstverlening, met als gevolg dat er vrijwel uitsluitend op prijs kan worden geconcentreerd. "Terugdraaien kan nu niet meer. Wat we nu moeten doen en ook zullen doen is veel scherper gaan letten op de kwaliteit. Die moet beter worden gewaarborgd. Omdat het publiek logischerwijs de kwaliteit van de dienstverlening zelf niet goed kan beoordelen, zullen we als KNB de eigen leden gaan *auditen*. Op dit moment leiden we hier mensen voor op. Notarissen en oud-notarissen. Ik verwacht dat we per jaar zo'n 2 à 300 notarissen langsgaan om te zien welke kwaliteit ze bieden en waar ze zich allemaal mee bezighouden. Wij denken dat het goed is als er weer een paar piketpaaltjes worden geslagen," aldus Kole, die volgende maand afscheid van de KNB neemt als algemeen directeur. ■

Onafhankelijke rechter doet overal boodschappen

Het beleid ten aanzien van nevenfuncties van rechters wordt verder aangescherpt. Dit blijkt uit het concept voor de Leidraad Toelaatbaarheid Nevenfuncties die onlangs aan de zittende magistratuur werd toegestuurd.

ILLUSTRATIE JOSJE VAN KOPPEN

Zo mogen, als de plannen worden doorgevoerd, rechters geen commissariaten meer bekleden, geen lid meer zijn van Eerste Kamer en/of gemeenteraad en wordt ze ernstig afgeraden juridisch advies aan vrienden of familieleden te geven. Dit althans is af lezen uit een column in *Justitie Magazine* waarin prof. mr. Rieme Jan Tjittes, raadsheer in het hof Arnhem, zich nogal opwindt. Zo vindt Tjittes het maar

raar dat rechters enerzijds bovenstaande regels krijgen opgedrongen, maar anderzijds wel lid mogen zijn van stichtingsbesturen en ook als arbiter actief mogen zijn. En ook tegen de combinatie advocaat/plaatsvervanger bestaat blijkbaar geen bezwaar. Volgens Tjittes stijgt uit de leidraad een geur op "dat alles wat zakelijk is en politiek,

een beetje vies is en taboe voor rechters".

Volgens Tjittes is er helemaal geen behoefte aan een exacte leidraad, en al helemaal geen actuele aanleiding. "Pietepetere regeltjes zijn een verkeerd uitgangspunt (...) Incidenten bestrijd je met incidentele maatregelen." Tjittes pleit voor terughoudendheid en waarschuwt voor een situatie dat de rechter zijn onafhankelijkheid moet bewijzen door zijn boodschappen beurtelings te doen bij AH, C1000, Super de Boer, Jumbo en de buurtsuper. ■

Tilburg meest gedownload

Damien Geradin

Het Amerikaanse Social Science Research Network (SSRN) heeft onlangs een *ranking* gepubliceerd die in kaart brengt hoeveel artikelen van juridische opleidingen (wereldwijd) worden gedownload. SSRN maakt een onderverdeling in twee categorieën: top-instituten binnen en buiten de VS.

De Tilburgse rechtenfaculteit staat op de 1ste plaats in deze laatste lijst. Blijkbaar zijn er 29 Amerikaanse scholen populairder dan Tilburg, want op de totale ranglijst staat Tilburg nummer 30. Grote winnaar van het Tilburgse individuele klassement is de Belg Damien Geradin, sinds 2005 hoogleraar mededingingsrecht aan het Tilec, hetgeen staat voor Tilburg Law and Economics Center. Damiens artikelen werden maar liefst meer dan 3000 keer gedownload in 2006. Op de tweede plaats komt hoogleraar ondernemingsrecht Joseph A. McCahery (2270 maal gedownload), die Tilburg echter moet delen met de Universiteit van Amsterdam. Zijn collegahoogleraar Erik Vermeulen is op nummer drie de eerste Nederlander op de lijst (970 keer). ■

Redactioneel

Welwillendheid & vertrouwen

Het *Advocatenblad* behoort tot mijn vaste bedlectuur. Wel is een flinke leesbril noodzakelijk. Er moet namelijk nogal eens tussen de regels door worden gelezen. Wat te denken bijvoorbeeld van het verslag van de bijeenkomst van het College van Afgevaardigden die eind vorig jaar in Utrecht plaatsvond. Blijkbaar is de gifbeker door NOVA-deken Els Unger nog niet voldoende leeggedronken. De lezer wordt namelijk eerst vergast op een intro waarin het feit dat Unger een kwartiertje te laat komt, uitgebreid wordt toegelicht. Het moet een fijne vergadering zijn geweest.

De heren (over dames lees ik weer eens niet) rolden door de Jaarbeurs. Neem nou de discussie over het intrekken van de Verordening op de publiciteit. En neem nou zo'n lid van de Algemene Raad Johan Kleyn (Allen & Overy) die doodleuk zegt dat concurrent De Brauw regelmatig cliënten van andere kantoren benadert. Dat moet ook een fijne koffiepauze zijn geweest. Besluiten worden niet genomen, want Rotterdam en Dordrecht stinken tegen, dus zegt de Algemene Raad toe dat in maart nieuwe voorstellen worden gepresenteerd.

Blijkbaar heeft de Raad zich bedacht, want inmiddels is bekend geworden dat de Verordening definitief wordt afgeschaft. Het heeft allemaal niets te betekenen, omdat de Verordening al sinds tijden tot een dode letter is verworden. Het is alleen wel goed om nog eens stil te staan bij een van de doelstellingen van de regel. We schrijven het jaar 1988: "De Verordening op de publiciteit beoogt de belangen van het publiek te beschermen en een onderlinge verhouding van welwillendheid en vertrouwen tussen advocaten in stand te houden. Deze (...) blijft bescherming verdienen omdat zij mede strekt tot bevordering van een goede beroepsuitoefening." Those were the days.

Michiel van Kleef, hoofdredacteur

INGEZONDEN

Afschaffing procureaat

In Mr. nummer 12 van 2006. komt mr. K. Mollema, vice-president bij het gerechtshof te Leeuwarden, overtuigend aan het woord met betrekking tot de mogelijke afschaffing van het procureaat. Ik onderschrijf zijn woorden van harte. Niet omdat wij de collegebanken deelden, maar wel, omdat wij in die collegebanken hebben geleerd zelfstandig te denken, zodat wij niet als een kip zonder kop achter kreten als 'marktwerking' aanhollen. De procureur vervult in ons rechtstelsel een rol van onschatbare waarde. De procureur is immers in feite de enige die in het belang van de justitiabele de procedure bewaakt. De rechter doet dat allang niet meer. Rechters die menen zich de luxe te kunnen veroorloven om een vonnis voor een vierde, soms wel vijfde keer aan te houden verloochenen hun core business: rechtspreken. Er zullen binnen de rechterlijke macht wel redenen te over zijn: grote werkdruk! Rechters zitten in allerlei commissies. Dat laat echter allemaal onverlet, dat de justitiabele recht heeft op een vonnis. Dat recht nu wordt het best bewaakt door de procureur, die dat, en ik val Mollema hierin volledig bij, de afgelopen twee eeuwen ook heeft bewezen. Op één punt zou ik het betoog van Mollema willen aanscherpen: de communicatie tussen griffie en advocatuur moet beter. Als procureur voel ik die behoefte minder. In het algemeen werkt de griffie uitstekend en is de communicatie goed, maar ook daar kan men geen ijzer met handen breken. De griffie als machine loopt

le moet lijden onder de politieke hype die marktwerking heet.

Mr. V.C. van Ahee, advocaat en procureur

De 'rat' in schaapskleren als hoeder der ethiek

In vroeger tijden toen Kaptein nog docent aan de UvA was en ik student, volgde ik bij hem de vakken argumentatieleer en rechtsfilosofie. Argumentatieleer is een onderdeel van de retorica, op haar beurt een onderdeel van de logica, die weer valt onder de filosofie. Gekscherend kan gezegd worden dat Kaptein mij

de lessen der 'ratterigheid' heeft bijgebracht. Ethische beschouwingen, zoals Mr. nummer 12 van 2006, dienen echter toch op zijn minst aan de eisen van de logica te voldoen wil men daarmee recht van spreken hebben. Met andere woorden: juist het betoog van Kaptein dient aan de eisen der logica te voldoen. Daar is echter geen sprake van, wel heeft het een hoog 'ratterigheidsgehalte'.

Tijdens zijn lezing hield Kaptein zijn boek omhoog met op de omslag een gebefte rat, die huilend het boek omhoog houdt, met daarop weer diezelfde rat met hetzelfde boek. Dit lijkt bijna een beeld te zijn van 'de rat in schaapskleren', nu Kaptein – terwijl hij zijn eigen boek omhoog hield – zichzelf niet als rat heeft gepresenteerd, maar als hoeder der ethiek.

Nu het artikel en daarmee – naar ik aanneem – ook zijn lezing bol stond van de drogredeningen zal ik mij hier beperken tot de meest schrijnende. Die redeneringen waaruit duidelijk wordt dat de conclusies die in de 'rattenlezing' – of zo u wilt lezing voor ratten – worden getrokken, niet gedragen worden door de argumenten.

Belangrijk daarin is dat Kaptein uitgaat van de premisse dat advocaten er zijn om er voor te zorgen dat het recht zegeviert, zonder overigens expliciet te maken wat hij dan onder 'het recht' verstaat. Kaptein haalt Montesquieu aan, die al zou hebben uitgelegd dat algemeen begrijpelijk recht echt niet rechtvaardig kan zijn. Hij trekt hieruit de conclusie dat advocaten er dus zijn om ervoor te zorgen dat mensen hun rechten kunnen verwerken, welke conclusie niet gedragen wordt door het aangevoerde

vervolg op pagina 11

Jargonvertaler

De website van het Openbaar Ministerie kent sinds kort een leuke gadget. Bezoekers kunnen de informatie die op de website staat door een 'jargonvertaler' laten omzetten in begrijpelijker Nederlands. Hiertoe staat rechts op de pagina een button: 'vertaal jargon'.

Een uitgelezen gelegenheid hiervoor biedt het onverwachte vertrek van PG Uniken Venema, dat begin deze maand door het OM als volgt aan het land werd gecommuniceerd: Mr. H. AE. Uniken Venema heeft besloten per 1 april terug te treden als procureur-generaal en terug te keren naar de Rechtspraak. Hij heeft dit besluit genomen, omdat zijn hart meer ligt bij de rechtspraak dan bij de opsporing en vervolging. De overige leden van het College van procureurs-generaal betreuren de beslissing van hun collega, maar respecteren deze ook. Mr. Uniken Venema trad in oktober 2005 toe tot het College van procureurs-generaal.

Van dit jargon begrijpt de redactie van Mr. helemaal niets. Als je na

een dik jaar bij je nieuwe baas alweer vertrekt moet er meer aan de hand zijn. Dus drukten we vol verwachting op de jargonvertaler. Na enig wachten kwam de volgende vertaling tevoorschijn: Mr. H. AE. Uniken Venema gaat zo snel mogelijk weg als procureur-generaal. Hij doet dat omdat hij bij nader inzien liever rechter is dan achter een bureau bij het OM te moeten zitten. Hij vindt bovendien zijn collega's a. niet aardig, b. houwdegens en c. overspannen reagerend op de ontwikkelingen van de laatste tijd. De achterblijvende PG's laten geen traan om het vertrek van Uniken Venema, vinden hem een stijve formalist en een beetje een zeur.

't Is een wonder, die jargonvertaler. ■

Herstel De Haan niet nr 40, maar 29

In de door Mr. gepubliceerde top 50 van advocatenkantoren (nr 1/2007) staat het kantoor De Haan Advocaten op een 40ste plaats met 38 advocaten. De peildata van de inventarisatie waren 1 december 2005 en 1 december 2006. En in december 2005 was De Haan nog niet samengegaan met het Leeuwarder kantoor Tuinman Sleijfer, vandaar dat dit buiten de cijfers bleef. Als we de fusie wel zouden hebben meegerekend zou voor De Haan de teller op 1 december 2006 op 49 advocaten moeten hebben gestaan, en dat zou De Haan op een 29ste plaats hebben gebracht.

360°-toer rechtbank Zutphen

Goed nieuws voor Zutphense wetsovertreders. Wie opziet tegen de gang naar de rechter kan rustig via de website alvast wennen aan het gebouw. Middels een virtuele fotorondleiding kan een kijkje worden genomen in diverse openbare ruimtes van het gebouw. De bezoeker dient zich wel stevig vast te houden aan zijn muis, want Zutphen heeft geïnvesteerd in technologie die het mogelijk maakt de bezochte ruimtes in 360 graden te bekijken. Hier en daar kan worden doorgelikt naar dieper liggende informatie, waardoor we nu weten dat de Stichting Blikopener tot half maart een expositie organiseert van de schilderes Judith Rigter in de centrale hal van het gerechtshof te Zutphen. De virtuele fotorondleiding geeft onder meer een overzicht van de ontvangsthuis, de wachtruimte, een grote en kleine zittingszaal en de mediationkamer. ■

echter ge-smeerd. Maar als er geen input (lees: concept-

vonnis) is kan er ook geen output (lees: uitgewerkt vonnis) zijn. Kortom: het huidige systeem werkt prima en men, ook de minister, bedenke: le mieux est l'ennemi du bien! Het kan en mag niet zo zijn dat de justitiabe-

vervolg van pagina 8

argument. In de argumentatieleer ook wel aangeduid als een argumentum post hoc ergo propter hoc en vanzelfsprekend ook als autoriteitsdrogreden. Nu advocaten al bestonden voordat Montesquieu het licht zag gaat dit argument niet op, nog daargelaten dat het één (de opvatting van Montesquieu) niet noodzakelijkerwijs verband houdt met het ander (de conclusie van Kaptein). Kaptein schakelt vervolgens moeiteloos over op een uitspraak van Van Stipriaan Luiscius: "Het recht te doen zegevieren is het vak van den advocaat." Kennelijk maakt hij die uitspraak stilzwijgend tot de zijne nu hij vervolgt: "De hedendaagse opvatting en praktijk van advocaten als belangenbehartigers zolang zij niets onrechtmatig of strafbaars doen snijdt dus geen hout." Alsof Van Stipriaan Luiscius de heilige graal zelve vertegenwoordigt. Wie bewijst ons dat zijn opvatting de juiste is? Dat is immers waarover wordt gesproken: een opvatting. Met andere woorden: Kaptein probeert de lezer te overtuigen middels een argumentum ad verecundiam (autoriteitsdrogreden). Het aan de hand van voorbeelden stellen dat rechtsregels niet genoeg zijn, geeft blijk van een anekdotische argumentatie. Immers tegen de niet vervolging door het OM staat wel degelijk een rechtsmiddel open en arme klanten die plat geprocedeerd worden (beroep van Kaptein op medelijden, argumentum ad misericordiam) hebben recht op gesubsidieerde rechtsbijstand. Tuchtrecht zou folklore zijn omdat de maatregelen een lachertje zouden zijn. Deze drogredenering staat bekend als argumentum ad consequentiam, de auteur bear-gumenteert dat de stelling waar is omdat het tegendeel nadelige consequenties zou hebben (dan gaat zijn verhaal immers onderuit). Daarnaast 'vergeet' Kaptein te melden dat de door hem aangehaalde notaris natuurlijk ook gewoon civiel- en eventueel strafrechtelijk kan worden aangepakt. Ook de onderbouwing van de stelling dat het tuchtrecht moet worden hervormd omdat dit voor een belangrijk deel op open normen is gebaseerd is te mager. Kap-

tein citeert de Advocatenwet, terwijl ons materiële tuchtrecht verankerd is in de gedragsregels en diverse verordeningen, die vrij concreet zijn. Zo kennen de gedragsregels regel 5: "Het belang van de cliënt, niet enig eigen belang van de advocaat, is bepalend voor de wijze waarop de advocaat zijn zaken dient te behandelen." Het bestaan van die regel doet vermoeden dat de (generaliserende en populistische) stelling van Kaptein dat de taakopvatting van de hedendaagse advocatuur zich beperkt tot broodwimming onjuist moet worden geacht.

Vóór Kaptein spreekt dat hij zich druk maakt om de ethiek, juister zou het zijn die dan ook op ethisch correcte wijze en daarmee in ieder geval logisch verantwoord te belichten, hetgeen niet wegneemt dat ik zijn boek zal lezen nu dat de geest wel scherpt. Daarnaast heeft te gelden: een oude rat loopt niet licht in de val.

Mr. Richard Korver, advocaat bij York advocaten | lawyers te Amsterdam

Naschrift Hendrik Kaptein:

Kennelijk is niet alleen het recht zelf, maar ook mijn stukje over beroepsethiek te ingewikkeld (tenminste, voor Korver). Ingewikkeld recht is natuurlijk niet de enige grond voor advocatuur: omstandig is uitgelegd dat mensen daardoor niet zelfstandig hun recht kunnen halen en dat juridisch geschoolde advocaten hen dus moeten bijstaan.

Met post hoc ergo propter hoc (drogredelijke afleiding van oorzakelijk verband uit willekeurige samenloop van dingen) heeft dat net zo min te maken als met vals beroep op autoriteit. Het gaat niet om wat Montesquieu en Van Stipriaan Luiscius al stelden, het gaat om de duidelijk uitgelegde argumenten voor hun én mijn gelijk. Daarover schrijft Korver niets. Wél over art. 12 Sv. (vervolg op klacht), maar daarover ging mijn verhaal niet. Al evenmin heb ik gesteld dat tuchtrecht moet worden hervormd omdat het op open normen is gebaseerd. Ook vergeet Korver dat de gedragsregels geen rechtskracht hebben. – Argumentatieleer een onderdeel van de retorica? Holle retoriek hooguit, als zo wordt geschermd met verkeerd begrepen drogredeneringen.

Nieuwe masters

In september 2008 begint de faculteit rechten van de Erasmus Universiteit in Rotterdam met een nieuwe tweejarige Research Master in Justice and Safety & Security.

Ellen Hey (EUR)

In deze master staat het spanningsveld centraal tussen rechtstatelijkheid en maatschappelijke veiligheid. Deze relatie staat onder druk, omdat in toenemende mate mensenrechten worden ingeperkt met een beroep op het belang van maatschappelijke veiligheid. Programmadirecteur van de nieuwe master is prof. dr. Ellen Hey, hoogleraar internationaal publiekrecht. "Wij beogen hiermee juristen op te leiden tot onderzoekers die in staat zijn om in een interdisciplinaire omgeving te werken. Nu de rechtstaat in toenemende mate onder druk staat en de roep om meer regels en preventief optreden toeneemt, is het van belang dat juristen, bijvoorbeeld als beleidsmakers, beter dan nu in staat zijn om zich een oordeel te

vormen over hoe reëel en wat de kenmerken van bepaalde maatschappelijke dreigingen zijn." Waar denkt professor Hey dat de nieuwe masters zoal terecht kunnen? "Dat is een heel breed scala aan mogelijkheden. Denk aan universiteiten maar ook rechtbanken, het OM, consultancybureaus en nationale en internationale overheden. Waar het ons om gaat is dat we juristen bepaalde vaardigheden willen aanleren. Stel, je bent jurist en je onderzoekt een bepaalde zaak of bent betrokken bij het opstellen van wetgeving, bijvoorbeeld op het gebied van terrorisme, milieu- of witteboordencriminaliteit. Dan krijg je als jurist veel materiaal op je bordje, bijvoorbeeld beleidsanalyses die gemaakt zijn vanuit een andere disciplinaire invalshoek. Om daarover een oordeel te vormen heb je inzicht in de methodologieën van andere disciplines, zoals de sociologie, nodig. Daarnaast versterkt inzicht in andere disciplines ook het inzicht in de maatschappelijke rol van het recht. Daarom hebben we in onze opleiding ook een aantal sociaal-wetenschappelijke vakken opgenomen en staat zij ook open voor criminologen die belangstelling hebben voor het recht." ■

(advertentie)

Zeker van uw zaak!

Uw cliënt het beste bieden? Dan is actuele kennis onmisbaar. Kijk voor ons VSO- en PAO-cursusaanbod op www.cpo.nl

CPO is onderdeel van de Radboud Universiteit Nijmegen

Mr.-blogs

Race Amsterdam-Dakar voltooid

Het aantal weblogs op www.mr-online.nl blijft groeien. Een greep uit de inhoud.

Deze maand een tweetal nieuwe blogs. De schrijver van het eerste blog is een oude bekende, namelijk **Wim Maas**, tegenwoordig advocaat bij Howrey. De lezers

van dit blad en de bezoekers aan de website kennen hem als schrijver van het weblog van team Arnhem dat afgelopen zomer in Turkije deelnam aan het wereldkampioenschap voor voetballende advocaat, en daar maar liefst 44ste wist te worden. Ditmaal worden de zaken ter voorbereiding van het Europees kampioenschap in Portugal professioneler aangepakt (zie ook pagina 47). Maas schrijft: "Mijn kantoor Howrey heeft als hoofdsponsor met een substantiële bijdrage een groot gat in onze begroting gevuld. Voor mijn verzoek om sponsoring had men bij Howrey geen bedenktijd nodig. De partners voor wie ik werk, Willem Hoyng en Bart van den Broek, zijn namelijk helemaal verzot op sport en met name voetbal."

Deze maand de eerste bijdrage van **Anoek van der Vinne**, die een *master* op het gebied van mensenrechten volgt in Venetië. Zij schrijft onder meer: "De grote meerwaarde van het programma is echter dat het ons de kans biedt om iedere dag college te krijgen van een expert. Zij delen hun belevingen als lid van het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties, als rechter

in het Europese Hof voor de Rechten van de Mens of als speciale VN-rapporteur inzake marteling. Tegelijkertijd blijkt soms dat juist de meer toegepaste ervaringen van een, op het eerste gezicht minder aansprekende, medewerker van een lokale mensenrechten-NGO voor ons het meest relevant zijn en indruk maken."

Atti Kok zit in haar laatste maand bij de Loyens & Loeff Academy: "Deze week verdwijnt de helft van de nieuwe lichten al weer. De kandidaat-notarissen en de fiscalisten zijn 1 februari naar hun eigen praktijkgroep vertrokken. Helaas komt het definitieve einde van mijn tijd in de Loyens & Loeff Academy ook steeds dichterbij; 1 maart is het zover en zal ik op mijn praktijkgroep Corporate Litigation beginnen. Erg spannend." Ook haar collega bij L&L **Erik Koster** is druk: "Deze week heb ik me beziggehouden met mijn lopende dossiers, die in kwantiteit gestaag toenemen. Ik merk dat ik door de NOvA-tentamens het burgerlijk procesrecht behoorlijk onder de knie heb gekregen. Dit is erg handig omdat in de algemene praktijk van de Academy veel procesrechtelijke vragen spelen. Komt er een comparitie van partijen? Moet een memorie van grieven de gronden specificeren? Et cetera."

Lize Schutte – Heide-Jørgensen, die met haar man Camillo een eigen kantoor begon, schrijft deze keer wat minder over de inhoud van haar vak, maar vertelt alles over Ubuntu, een (gratis) alternatief voor MS Office. "Op het internet is gratis hulp en ondersteuning te krijgen bij het gebruik van Ubuntu. Wij hebben ervoor gekozen om de hulp van het bedrijfje Open Office in te schakelen als wij er zelf niet

uitkomen. Helemaal gratis is het werken met Open Office voor ons daarom niet, maar vergeleken met Microsoft scheelt het ons (en Bill) duizenden euro's per jaar. Collega's, de wereld draait ook door zónder Microsoft."

Bram Braat zit tot mei van dit jaar in de VS om een *master* (LL.M) te doen aan de Universiteit Duke. Dit doet hij met een beurs van CMS Derks Star Busmann. Deze maand schrijft hij over het verschil tussen de VS en Nederland in het aanleren van praktische vaardigheden: "Zo heb ik me het afgelopen semester tijdens Legal Writing bijvoorbeeld beziggehouden met het schrijven van memoranda voor een virtuele partner. Dergelijke memoranda worden in een strak stramen gegoten en zeer secuur gecorrigeerd door de docent. Tijdens mijn studentstage in Nederland heb ik een dergelijk

vak, waarbij je het schrijven van dit soort stukken wordt aangeleerd wel eens gemist. Nu, in mijn tweede semester, heb ik het genoeg om wekelijks drie uur te onderhandelen bij het vak *negotiations*. Verschillende technieken worden bijgebracht en wekelijks worden onderhandelingen geoefend. Dit alles, natuurlijk, vanuit het oogpunt van de virtuele advocaat in een hoge toren in Manhattan en zijn of haar cliënt." **Mieke Kemmers** en **Maike Roet**

begonnen een adviesbureau, The Practical Lawyer, dat advocaten gaat bijspijkeren op het vlak van de sociale vaardigheden. Na een maand hebben ze al tal van nuttige tips. Een greep: "Een cliënt wil weten waar hij aan toe is. Maak dus duidelijke afspraken. Maar ook: een cliënt wil worden gehoord en gezien. Iedereen heeft wel eens een woedende cliënt aan het bureau gehad die een – vanuit juridisch oogpunt – kansloze zaak wilde optuigen om het principe! Nee, advocaten, het is niet soft om daar bij stil te staan. Het maakt onderdeel uit van uw werk. Dus benoem wat u ziet en hoort en anticepeer daarop. U zult, in de meeste gevallen, zien dat uw cliënt – ook in het geval u die kansloze zaak niet aanneemt – opgelucht en tevreden uw kantoor verlaat."

Willem Vos (Lexence) is weer veilig teruggekeerd uit Afrika waar hij voor het goede doel in een onder meer door *Mr.* gesponsorde auto naar Dakar reed: "En zo geschiedde het, dat op een kraakheldere dinsdagochtend de vijf ridders, boven Schiphol hangende, turend in de diep-

te naar de zich reeds vormende files op de A4 en de Ring Amsterdam met nog vers in het geheugen de barre tocht naar het verre West-Afrika, hun hart konden vullen met de gedachte aan al het materiaal, speelgoed, eten, natuurlijk de busjes (lees geld) en € 14.000 extra aan sponsorgeld dat zij geritseld hadden van de rijken en geschonken hadden aan de armen. – Snik." ■